

Sygn. akt VI Ka 287/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Irena Linkiewicz
Sędziowie:	SO Elżbieta Kosecka - Sobczak (spr.) SO Irena Śmietana
Protokolant	sekr. sąd. Agnieszka Klinowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Barbary Marszyckiej

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013 r.,

sprawy A. P.

oskarżonego z art. 178 a § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostródzie

z dnia 16 maja 2013 r., sygn. akt II K 942/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że na mocy art. 414§1kpk w zw. z art. 17§1 pkt. 2 kpk uniewinnia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu,

II. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 287/13

UZASADNIENIE

A. P. został oskarżony, o to, że w dniu 15 lipca 2012 roku na P. G., gmina G., woj. (...) kierował samochodem osobowym marki K. (...) o nr rej. (...) będąc w stanie nietrzeźwości co najmniej 2 promile zawartości alkoholu w surowicy krwi, tj. o przestępstwo z art. 178a § 1 kk.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostródzie z dnia 16 maja 2013r. w sprawie II K 942/12:

I. ustalając, że oskarżony A. P. dopuścił się zarzucanego mu czynu kwalifikowanego z art. 178a § 1 kk polegającego na tym, że w dniu 15 lipca 2012 roku na P. G., gmina G., woj. (...) kierował samochodem osobowym marki K. (...) o nr rej. (...) będąc w stanie nietrzeźwości i przyjmując, że wina oskarżonego oraz społeczna szkodliwość zarzucanego mu czynu nie jest znaczna, na podstawie art. 66 § 1 i § 2 kk i art. 67 §1

kk postępowanie karne warunkowo umarzone na okres próby 1 roku,

II. na mocy art. 67 § 3 kk orzeczono wobec oskarżonego A. P. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 1 roku,

III. w oparciu o art. 63 § 2 kk na poczet orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych zaliczono oskarżonemu A. P. okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 15 lipca 2012 roku,

IV. na podstawie art. 67 § 3 kk orzeczono wobec oskarżonego A. P. świadczenie pieniężne w kwocie 3.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej,

V. zasądzono od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym kwotę 100 zł tytułem opłaty sądowej.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez obrońcę oskarżonego, który wyrokowi temu zarzucił:

1) obrazę przepisów prawa materialnego w szczególności :

a) art. 178a § 1 kk przez niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy opis czynu przypisanego oskarżonemu nie zawiera wszystkich znamion przestępstwa - brakuje stwierdzenia, że oskarżony kierował pojazdem w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym,

b) art. 178a § 1 kk przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że oskarżony kierując pojazdem na P. G. uczestniczył w ruchu lądowym,

2) obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 413 § 2 pkt 1 kpk w zw. z art. 413 § 1 pkt 5 kpk przez pominięcie w opisie czynu przypisanego oskarżonemu, jednego ze znamion przestępstwa określonego w art. 178a § 1 kk i uzupełnienie ustaleń faktycznych w tym zakresie w pisemnym uzasadnieniu wyroku.

Podnosząc te zarzuty autor apelacji, na podstawie art. 427 § 1 i 437 § 2 kpk wniósł o uniewinnienie oskarżonego od zrzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Należy wskazać, że apelacja wniesiona przez obrońcę oskarżonego w zakresie, w jakim podniósł on zarzut obrazę prawa materialnego- art.178a§1kk związany z tym, że opis czynu przypisanego oskarżonemu nie zawiera wszystkich znamion przestępstwa, tj. brakuje stwierdzenia, że oskarżony kierował pojazdem w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, musiał być uwzględniony i w sytuacji braku wniesienia przez oskarżyciela środka odwoławczego na niekorzyść oskarżonego winien skutkować uniewinnieniem od popełnienia czynu kwalifikowanego z art. 178a§1kk.

Bowiem przestępstwo z art. 178a§1kk uważa się za popełnione w sytuacji gdy łącznie spełnione są wszystkie wymogi wskazane w tym przepisie, tj. sprawca, znajdując się w stanie nietrzeźwości (lub pod wpływem środka odurzającego) prowadzi (kieruje) pojazdem mechanicznym, w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym. Nawiązując do realiów omawianej sprawy, to należało wykazać i przypisać oskarżonemu takie działanie, w ramach którego znalazłyby się ustalenia, że znajdował się on w stanie nietrzeźwości, że kierował samochodem i że miejscem zdarzenia było takie miejsce, gdzie odbywał się ruch pojazdów, które było ogólnodostępne dla takiego ruchu.

Tymczasem w przedmiotowej sprawie ani oskarżyciel formułując opis czynu zrzucanego oskarżonemu, ani też sąd I instancji dokonując opisu czynu przypisanego, nie uzupełnił tego opisu o znamię, iż oskarżony prowadził pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, bądź o sformułowanie które można by utożsamiać ze znamieniem dot. kierowania w ruchu lądowym. Sąd I instancji w zaskarżonym wyroku dokonał bowiem ustalenia, że oskarżony A. P. dopuścił się zrzucanego mu czynu kwalifikowanego z art. 178a § 1 kk polegającego na tym, że w dniu 15 lipca 2012 roku na P. G., gmina G., woj. (...) kierował samochodem osobowym marki K. (...) o nr rej. (...) będąc w stanie nietrzeźwości. Użycie w wyroku samego sformułowania, że miejscem czynu były (...) nie może być utożsamiane z tym, że takie

określenie miejsca zdarzenia jest wystarczające do przyjęcia, że w ten sposób sąd I instancji sprecyzował, że jest to miejsce, gdzie odbywa się ruch pojazdów w ruchu lądowym. Bowiem (...) same w sobie określają dosyć rozległy teren, który – wg informacji z wikipedii- stanowią obszar położony między wsiami G., S., Ł. i U., obejmujący łąki i tereny zalesione, zespół pomnikowy oraz ruiny kaplicy pobitewnej. Analiza pojęcia (...) nie wskazuje więc by można było utożsamiać je z miejscem ogólnodostępnym dla ruchu pojazdów. Do czynu zarzucanego i przypisanego oskarżonemu doszło w dniu 15 lipca 2012r., kiedy to – w rocznicę bitwy pod G.- na (...) odbyła się impreza plenerowa, w trakcie której przeprowadzono rekonstrukcję w/w bitwy. Jednak nawet to ustalenie nie może przesądzić, że w związku z datą zdarzenia, to użycie samego określenia (...) było wystarczające dla utożsamienia go z miejscem, gdzie na całym obszarze tych pól odbywał się ruch pojazdów. Już chociażby załączony do akt „projekt organizacji ruchu podczas obchodów rocznicy Bitwy pod G. w 2012r.” wskazywał na to, że nie cały obszar tych pól, tylko wytyczone na ten szczególny okres drogi czy parkingi były wydzielonymi miejscami, gdzie mógł odbywać się ruch pojazdów. Na pozostałych zaś fragmentach znajdowały się miejsca niedostępne dla ruchu pojazdów jak np. wyznaczone trakty piesze, obozowiska grup rekonstrukcyjnych/ pole namiotowe, czy miejsca dla publiczności lub obszar rekonstrukcji samej bitwy. Użycie więc w opisie czynu przypisanego, dosyć pojemnego, określenia miejsca zdarzenia jako (...) było niewystarczające dla przyjęcia, że takie sformułowanie można było utożsamiać tylko z miejscem w którym odbywał się ogólnodostępny ruch pojazdów, a tym samym stwierdzić, że sąd I instancji prawidłowo przypisał oskarżonemu popełnienie przestępstwa w taki sposób, który wskazywał na wszystkie znamiona czynu z art. 178a§1kk, w tym i to, że dopuścił się go „w ruchu lądowym”.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że Sąd Rejonowy, w trakcie rozprawy prowadził ustalenia dot. tego czy miejsce na którym oskarżony manewrował między stoiskami było miejscem, w którym odbywał się ruch pojazdów. W tym celu uzyskał i wprowadził do materiału dowodowego wspomniany wyżej dokument tj. „projekt organizacji ruchu podczas obchodów rocznicy Bitwy pod G. w 2012r.” i w zw. z jego treścią dokonał w pisemnym uzasadnieniu wyroku wykładni wskazującej na to, że oskarżony kierował pojazdem w miejscu, które należało utożsamiać z pojęciem jazdy w ruchu lądowym. Dokonanie jednak tego ustalenia tylko w pisemnym uzasadnieniu, a nie w treści czynu przypisanego oskarżonemu jest niewystarczające do przyjęcia, że opis czynu przypisanego w wyroku zawiera wszystkie niezbędne znamiona przestępstwa z art. 178a§1kk. Należy tu nawiązać do orzecznictwa sądów wyższych instancji i wskazać, że np. w uzasadnieniu wyroku SN z 23.08.2007r. w sprawie IV KK 210/07 (Lex nr 307765) zwrócono uwagę, że samo wskazanie w opisie czynu nazwy miejscowości było niewystarczające do przyjęcia, że doszło do "dokładnego określenia przypisanego oskarżonemu czynu" w sposób odpowiadający wszystkim ustawowym znamionom przestępstwa z art.178a kk, gdyż decydujące znaczenie mają ustalenia faktyczne zawarte w części dyspozytywnej wyroku, a nie te z pisemnego uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia. Podkreślono też, że utrwalony jest pogląd, że zakaz orzekania na niekorzyść oskarżonego (art. 434 § 1 k.p.k.) oznacza, że w wypadku braku środka odwoławczego wniesionego na niekorzyść oskarżonego sytuacja jego w postępowaniu odwoławczym nie może ulec pogorszeniu w jakimkolwiek zakresie - w tym również w sferze ustaleń faktycznych (por. wyrok SN z dnia 4 lutego 2000 r. V KKN 137/99, OSNKW 2000, z. 3-4, poz. 31, postanowienie SN z dnia 26 maja 2004 r. V KK 4/04, OSNKW 2004, z. 6, poz. 66, postanowienie, SN z dnia 20 lipca 2005 r. I KZP 20/05, OSNKW 2005, z. 9, poz. 76, T. Grzegorzcyk: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Kraków 2003, s. 1112, J. Grajewski /w:/ J. Grajewski, L.K. Paprzycki, S. Steinborn: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Kraków 2006, s. 53-54, W. Kociubiński: Glosa do postanowienia SN z dnia 20 lipca 2005 r. I KZP 20/05, PS 2006, z. 4, s. 138 i n.). Stąd za prawidłowe w cytowanym uzasadnieniu uznano, w sytuacji braku wskazania w opisie czynu przypisanego oskarżonemu jednego ze znamion czynu, przy wniesieniu środka odwoławczego tylko na korzyść oskarżonego, że niespełnienie wymogu wynikającego z art. 413 § 2 pkt 1 kpk oznacza, iż zachodzi ujemna przesłanka procesowa - czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 kpk), co w świetle art., 414 § 1 zd. drugie kpk (w zw. z art. 458 kpk oraz art. 437 § 2 kpk) upoważniało do wydania wyroku uniewinniającego. Podobna konkluzja wynika z uzasadnienia wyroku SA w Lublinie z 6.12.2012r. w sprawie II Aka 253/12 (Lex nr 1292672) , gdzie wprost nawiązano do braku znamienia „w ruchu lądowym” dot. opisu czynu z art. 178a§1kk.

Mając więc na uwadze powyższe rozważania, to Sąd Okręgowy uznał, że z uwagi na obowiązywanie w realiach procesowych zakazu reformationis in peius określonego w art. 443 kpk (gdyż wyrok nie został zaskarżony przez

oskarżyciela apelacją na niekorzyść oskarżonego), to w niniejszej sprawie nie był władny „dookreślić” w treści wyroku znamion przypisywanego czynu, tak aby zawarte w nim ustalenia rzeczywiście odpowiadały normie sankcjonującej wynikającej z art. 178a § 1 kk. Wniesienie apelacji tylko na korzyść oskarżonego uniemożliwiło też „konwalidację” opisu tego czynu, po uprzednim uchyleniu w tym zakresie zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji (patrz: postanowienie SN z 15.11.2005r. w sprawie IV KK 238/05, publ. OSNwSK 2005/1/2055, Prok.i Pr.-wkl. 2006/3/14, zgodnie z którym „w świetle dyspozycji art. 434 § 1 kpk i art. 443 kpk jako wręcz niedopuszczalne trzeba traktować uzupełnianie opisu czynu zarzucanego oskarżonemu przez wprowadzenie do niego jakichkolwiek znamion przestępstwa wymaganych przez prawo karne materialne, których ten opis nie zawierał przed zaskarżeniem orzeczenia na korzyść oskarżonego).

Tak więc w niniejszej sprawie obligatoryjne było wskazanie w części dyspozytywnej wyroku, że oskarżony prowadził pojazd w ruchu lądowym, lub zawarcie takiego dookreślenia miejsca zdarzenia, które by z tym pojęciem mogło być utożsamione, co jest warunkiem koniecznym dla wyczerpania wszystkich znamion czynu opisanego w art. 178a§1kk. Natomiast opis przypisanego oskarżonemu przez Sąd Rejonowy czynu kwalifikowanego z art.178a §1kk, powtórzony za zarzutem prokuratorskim z a/o, nie spełniał powyższego wymogu. Stąd należało zmienić wyrok sądu I instancji i uniewinnić oskarżonego (patrz: uzasadnienie wyroku SN z 23.06.2010r. w sprawie III KK 373/09, Lex nr 598844 i uzasadnienie wyroku SN z 15.02.2005r. w sprawie III KK 310/04, Lex nr 146278). Konsekwencją takiego rozstrzygnięcia było obciążenie kosztami procesu Skarbu Państwa (art. 632 pkt. 2 kpk, art. 634kpk).

W tym miejscu należy zaznaczyć, że już tylko stwierdzenie zasadności zarzutu obrazy art. 178a§1kk, skutkujące rozstrzygnięciem zmieniającym zaskarżony wyrok i uniewinniającym oskarżonego, zwalnia sąd odwoławczy od odniesienia się co do pozostałych zarzutów zawartych w apelacji obrońcy oskarżonego (art. 436 kpk).